

T.C. Gredskliv 3/12-94.

(Sendt til et lege tidsskrift)

107634

OVERGREP MOT VIDKUN QUISLING OG ANDRE FANGER.

Professor Randolph Alnæs har i nr.8 1994 vurdert den medisinske begrunnelse for å underkaste Vidkun Quisling luftencefalografi (luftinnblåsning i hjernens hulrom) og funnet den ytterst tvilsom. Undersøkelsen ble foretatt uken før Quisling holdt sin forsvarstale den 6.9.1945. Han hadde under talen problemer med å holde seg oppreist, og "følte seg ikke vel". Talen ble derfor avbrutt.

En rekke tidligere konsentrasjonsleirfanger fra tyske leire fikk senere utført tilsvarende undersøkelser. Forskjellen på Vidkun Quisling og andre fanger i etterkrigstiden, og absolutt alle andre som ble underkastet denne undersøkelsen, var at alle de andre var innlagte pasienter. For å unngå varige skader etter undersøkelsen er det nødvendig med strengt sengeleie i ett døgn.

I "Krigsinvaliden" nr.1.1993 blir Reidar Smith gjengitt av Arild Borgen som titulerer ham storsabotør. Reidar Smith var en av Quislings vakter. Han forteller fra luftblåsningen av Quislings hjerne 27.8.1945: "Vaktstyrken på fire mann var til stede under hele undersøkelsen." "Til slutt fikk vi buksert båren med Quisling inn i sykebil og kjørte til Akershus. Der bad vi ham stå opp. Så gikk han selv opp trappene til tårnet. Den var så smal og steil at det knapt var plass til en i bredden."

I tillegg fastslo den neurologiske undersøkelsen at Quisling hadde gangvansker og synssvekkelse med innskrenket synsfelt, det kalles også polyneuritt, på grunn av beri-beri. Neurologene gjorde seg følgende tanker i den anledning, sitert fra referatet av Quislingsaken: "Denne lidelse pleier å skyldes giftvirkning(alkohol?) eller vitaminmangel (fangekost?) eller begge deler.

"Konklusjonen blir at det intra vitam(undersøkelse på levende) med de her anvendte undersøkelsesmåter ikke har lyktes å finne holdepunkter for antagelsen av noen organisk hjernelidelse slik som av meg innledningsvis antydnet som en mulighet. Derimot er det funnet tydelige tegn på polyneuritt. At en polyneurit, spesielt hvis den skyldes alkohol, av og til er komplisert med hukommelses-forstyrrelser(det anamnesticke konfabulatoriske syndrom) er en erfaring som de oppnevnte sakkyndige sikkert er oppmerksomme på, og som vel er blitt **belyst gjennom vitneprovene**. Vår undersøkelse har derfor ikke tatt sikte herpå. G.H.Monrad-Krohn."

"Det anamnesticke-konfabulatoriske syndrom" sikter til de alvorlige hjerneforandringer som sees hos langtkomne alkoholikere med hukommelsestap og fantasering.

Følgende hadde kommet frem av vitneprovene:

Alle som kjente Vidkun Quisling visste at han levde et nøkternt liv, også når det gjaldt alkohol. Hans gamle venn Vilhelm Ullmann sa: "Jeg vil gjerne også i anledning det som er kommet frem i avisene om at Quisling skulle være henfallen til drikk få lov til å si:""Jeg kan forsikre at han var helt nøktern, han smakte praktisk talt aldri alkohol og han røykte aldri." Selv sa han: "Jeg drikker ikke selv, og jeg røker heller ikke."

Også følgende kom frem under rettssaken: Quisling:" Og jeg vil ikke tale om den måten man er blitt behandlet under det første fengselsopphold - ikke nå på Akershus hvor man blir behandlet

på en gentil og human måte, men tidligere hvor man ble utsatt for en - jeg vil kalle det sjelelig tortur av verste sort, som ikke bryter meg, men som bryter andre som ikke er så sterke som jeg. Jeg tok av 18 kg på en måned."

Her skulle man ha ventet at lagmannen ville bemerke at et så stort vekttap på så kort tid ikke var mulig. Det er mer enn hva man ventes å tape i vekt på en måned ved total faste hvis man ikke arbeider. Også et langt lavere vekttap ville gjort det fullt ut forståelig at Quislings beri-beri skyldtes fangekost, eller heller mangel på sådan. Men lagmann Solem fant det helt i sin orden, og svarte: "Det er mange av oss andre som har tatt av mer under okkupasjonstiden. (Men neppe på en måned!) Det er de som har kommet fra 80 kilo og ned til 42 kilo og mindre enn det, så det er De ikke alene om at De har tatt av i vekt, det har vi praktisk talt alle sammen på den annen side gjort under krigen." "Mange av Bredtvedtfangene og Bergfangene, som ikke satt under tysk, men under norsk fangenskap, arrangert av Deres politi- og justisminister, har tatt av og lidt i fengsel mangfoldige ganger mer enn De har lidt i disse dagene, hvor De har fått skikkelig, ordentlig behandling som en hvilken som helst varetektsfange jo får her i Norge. Men det er ikke mer å snakke om."

Quisling: "Det er ikke det som det er spørsmål om. Jeg tror at historien vil dømme om dette."

Dessverre var behandlingen av Vidkun Quisling ikke noe særsyn i de dager. Det var dette lagmann Solem kalte "skikkelig, ordentlig behandling av en hvilken som helst varetektsfange". Den gang gjaldt det Solems politiske motstandere, og da mente han vel det var i sin orden.

Aldri har det vært så mange norske fanger i Norge som den sommeren, aldri hadde så stor prosent av fangene beri-beri. Og som fengselsoverlege i 1940-årenes Oslo, Jon Leikvam har sagt: "Aldri var forholdene i norske fengsler og leire verre enn etter at freden brøt løs i 1945". (F&L nr3 1988).

Det var en hel rekke, særlig frontkjempere som ble utsatt for poliklinisk luftencefalografi, muligens som del av en vitenskapelig undersøkelse som jeg ikke vet om er offentliggjort. Røntgenologene skal til slutt ha protestert. En frontkjemper som nå bor i Sverige, forteller at han så sent som i 1947 sammen med medfanger ble transportert i en vanlig bil hvor de måtte sitte. På vei tilbake til Ilebu ble det gjort diverse ærender av vakter og sjåførere. Så ble bilen kjørt på ekstra humpete veier før de måtte gå opp tre etasjer for å komme i seng. Han har hatt hodepine siden.

Det er ikke kjent at det ble foretatt medisinske eksperimenter på fanger i Norge i okkupasjonstiden.